

Provincie Noord-Brabant

Arbeidsmarktanalyse HCA Noord-Brabant

Factsheetrapportage sector Agrofood

De provincie Noord-Brabant heeft door Etil het onderzoek 'Arbeidsmarktanalyse HCA Noord-Brabant' laten uitvoeren. Om het menselijk kapitaal in de regio te behouden en te vergroten wil de Provincie Noord-Brabant samen met regionale stakeholders tot een actieagenda Human Capital komen. Met behulp van dit onderzoek naar waar het knelt, wat er al wordt gedaan en wat er wel en niet werkt wordt de Provincie ondersteund bij de ontmoetingen met de regionale stakeholders waarmee een basis gevormd kan worden voor aanvullende acties.

In het onderzoek staan negen door de provincie Noord-Brabant vastgestelde sectoren centraal: de zes Brabantse topclusters en drie aanpalende sectoren:

- High Tech Systems en Materialen (HTSM)
- Zorg
- Life sciences en Medische Technologie
- Bouw
- Maintenance
- Onderwijs
- Agrofood
- Logistiek
- Biobased economie

Naast het hoofdrapport is er per sector een factsheetrapportage opgesteld waarin een meer cijfermatig beeld wordt gegeven van de negen prioritaire sectoren. In de factsheetrapportages zijn gegevens opgenomen over vestigingen, werkgelegenheid, kenmerken van de werkzame personen, huidige en toekomstige arbeidsmarktspanning. De voorliggende factsheetrapportage is samengesteld voor de sector agrofood.

Afbakening sector Agrofood

SBI	SBI-2008 beschrijving
111	Teelt van granen, peulvruchten en oliehoudende zaden
113	Teelt van groenten en wortel- en knolgewassen
116	Teelt van vezelgewassen
119	Teelt van overige eenjarige gewassen
121	Druiventeelt
124	Teelt van pit- en steenvruchten
125	Teelt van overige boomvruchten, kleinfruit en noten
127	Teelt van gewassen bestemd voor de vervaardiging van dranken
128	Teelt van specerijgewassen en van aromatische en medicinale gewassen
129	Teelt van overige meerjarige gewassen
141	Fokken en houden van melkvee
142	Fokken en houden van runderen (geen melkvee)
143	Fokken en houden van paarden en ezels
145	Fokken en houden van schapen en geiten
146	Fokken en houden van varkens
147	Fokken en houden van pluimvee
149	Fokken en houden van overige dieren
150	Akker- en/of tuinbouw in combinatie met het fokken en houden van dieren
161	Dienstverlening voor de akker- en/of tuinbouw
162	Dienstverlening voor het fokken en houden van dieren
163	Behandeling van gewassen na de oogst
164	Behandeling van zaden voor vermeerdering
31	Visserij
311	Zee- en kustvisserij
312	Binnenvisserij
32	Kweken van vis en schaaldieren
321	Kweken van zeevis en -schaaldieren
322	Kweken van zoetwatervis en -schaaldieren
33223	Installatie van machines voor een specifieke bedrijfstak
7731	Verhuur en lease van landbouwmachines en werktuigen
82991	Veilingen van landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten
2020	Vervaardiging van verdelingsmiddelen en overige landbouwchemicaliën
4611	Handelsbemiddeling in landbouwproducten, levende dieren en grondstoffen voor textiel e
4617	Handelsbemiddeling in voedings- en genotmiddelen
46211	Groothandel in granen
46212	Groothandel in zaden, pootgoed en peulvruchten
46213	Groothandel in hooi, stro en ruwvoeder
46214	Groothandel in meng- en krachtvoeder
46215	Groothandel in veevoeder (geen ruw-, meng- en krachtvoeder)
46216	Groothandel in ruwe plantaardige en dierlijke oliën en vetten en oliehoudende grondst
46218	Groothandel in akkerbouwproducten en veevoeder algemeen assortiment
46219	Groothandel in overige akkerbouwproducten
4622	Groothandel in bloemen en planten
4623	Groothandel in levende dieren
46231	Groothandel in levend vee
4631	Groothandel in groenten en fruit en in consumptie-aardappelen
46311	Groothandel in groenten en fruit
46312	Groothandel in consumptie-aardappelen
4632	Groothandel in vlees en vleeswaren en in wild en gevogelte (niet levend)
4633	Groothandel in zuivelproducten, spijsooliën en -vetten en eieren
46331	Groothandel in zuivelproducten en spijsooliën en -vetten
46332	Groothandel in eieren

SBI	SBI-2008 beschrijving
4634	Groothandel in dranken (geen zuivel)
4636	Groothandel in suiker, chocolade en suikerwerk
4637	Groothandel in koffie, thee, cacao en specerijen (geen ruwe)
4638	Groothandel in overige voedingsmiddelen en in overige grondstoffen en halfabrikaten
46381	Groothandel in snacks
46382	Groothandel in vis, schaal- en weekdieren
46383	Gespecialiseerde groothandel in overige voedings- en genotmiddelen n.e.g.
46384	Groothandel in bakkerijgrondstoffen
46389	Gespecialiseerde groothandel in overige grondstoffen en halfabrikaten voor de voeding
4639	Groothandel in voedings- en genotmiddelen algemeen assortiment
4661	Groothandel in landbouwmachines, werktuigen en tractoren
46682	Groothandel in machines voor de voedings- en genotmiddelenindustrie
1011	Slachterijen (geen pluimvee-)
1012	Pluimveeslachterijen
1013	Vleesverwerking (niet tot maaltijden)
1020	Visverwerking
1031	Vervaardiging van aardappelproducten
1032	Vervaardiging van fruit- en groentesap
1039	Verwerking van groente en fruit (niet tot sap en maaltijden)
1041	Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten (geen margarine en andere
1042	Vervaardiging van margarine en overige spijsvetten
1051	Vervaardiging van zuivelproducten (geen consumptie-ijs)
1052	Vervaardiging van consumptie-ijs
1061	Vervaardiging van meel (geen zetmeel)
1062	Vervaardiging van zetmeel en zetmeelproducten
1071	Vervaardiging van brood en vers banketbakkerswerk
1072	Vervaardiging van beschuit en koekjes en ander houdbaar banketbakkerswerk
1073	Vervaardiging van deegwaren
1081	Vervaardiging van suiker
1082	Verwerking van cacao en vervaardiging van chocolade en suikerwerk
10821	Verwerking van cacao
10822	Vervaardiging van chocolade en suikerwerk
1083	Verwerking van koffie en thee
1084	Vervaardiging van specerijen, sauzen en kruiden; zoutraffinage
1085	Vervaardiging van kant-en-klaarmaaltijden en snacks
1089	Vervaardiging van overige voedingsmiddelen n.e.g.
1091	Vervaardiging van veevoerders
1092	Vervaardiging van voeders voor huisdieren
1101	Vervaardiging van sterk alcoholische dranken door distilleren, rectificeren en mengen
1102	Vervaardiging van wijn uit druiven
1103	Vervaardiging van cider en van overige vruchtenwijnen
1104	Vervaardiging van overige niet-gedistilleerde gegiste dranken
1105	Vervaardiging van bier
1106	Mouterijen
1107	Vervaardiging van frisdranken; productie van mineraalwater en overig gebotteld water
2015	Vervaardiging van kunstmeststoffen en stikstofverbindingen
71201	Keuring en controle van agrarische producten en voedingsmiddelen
72111	Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van agrarische producten en
72191	Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van landbouw en visserij (niet biotechnologi
2830	Vervaardiging van machines en werktuigen voor de land- en bosbouw
2893	Vervaardiging van machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen
33123	Reparatie en onderhoud van machines voor een specifieke bedrijfstak
1086	Vervaardiging van gehomogeniseerde voedingspreparaten en dieetvoeding

Werkgelegenheid (aantal werkzame personen), sector agrofood

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	94.119	91.661	89.412	88.802	88.961	90.275	92.886
Helmond-De Peel	12.492	12.532	12.482	11.904	12.201	12.881	13.235
Midden-Brabant	13.039	12.771	13.027	13.100	13.235	13.541	14.044
Noordoost-Brabant	30.917	29.755	28.083	27.814	28.182	28.188	28.300
West-Brabant	26.073	24.501	23.653	24.121	23.664	23.836	24.622
Zuidoost-Brabant	11.598	12.102	12.167	11.863	11.679	11.829	12.685

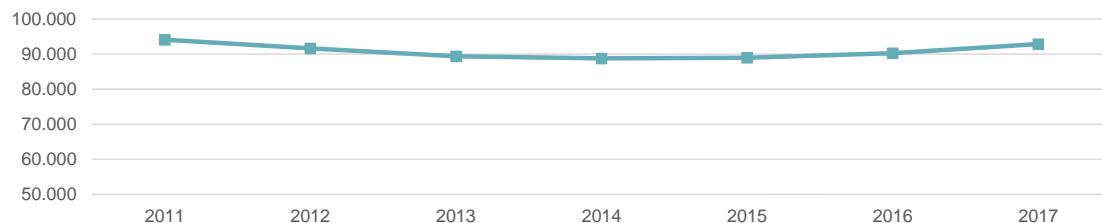
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Jaarlijkse procentuele ontwikkeling van de werkgelegenheid (aantal werkzame personen), sector agrofood

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	-2,6%	-2,5%	-0,7%	0,2%	1,5%	2,9%
Helmond-de Peel	0,3%	-0,4%	-4,6%	2,5%	5,6%	2,7%
Midden-Brabant	-2,1%	2,0%	0,6%	1,0%	2,3%	3,7%
Noordoost-Brabant	-3,8%	-5,6%	-1,0%	1,3%	0,0%	0,4%
West-Brabant	-6,0%	-3,5%	2,0%	-1,9%	0,7%	3,3%
Zuidoost-Brabant	4,3%	0,5%	-2,5%	-1,6%	1,3%	7,2%

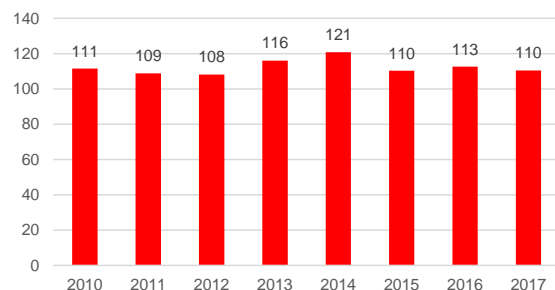
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Ontwikkeling werkgelegenheid (aantal werkzame personen), sector agrofood, provincie Noord-Brabant

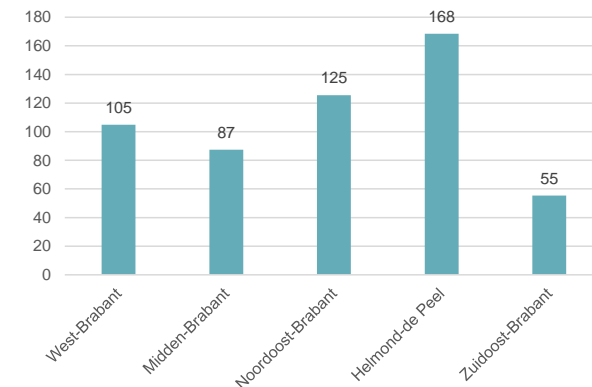
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Specialisatiegraad, sector agrofood, provincie Noord-Brabant (ten opzichte van Nederland)

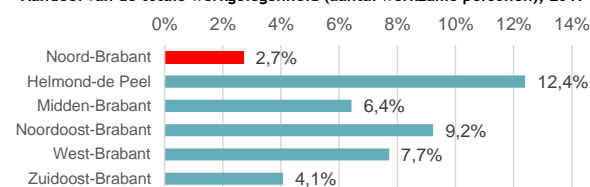

Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Specialisatiegraad, sector agrofood, arbeidsmarktregio's Noord-Brabant (ten opzichte van provincie Noord-Brabant), 2017

Aandeel van de totale werkgelegenheid (aantal werkzame personen), 2017

Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Werkgelegenheid

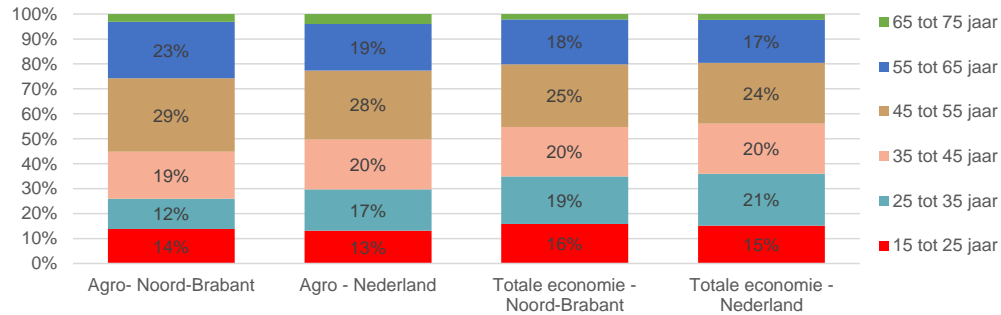
- De sector Agrofood heeft in 2017 een werkgelegenheidsomvang van ongeveer 92.886 arbeidsplaatsen. De sector food & nutrition heeft een stabiele werkgelegenheidsontwikkeling van 0,2%, met een groot piekmoment in 2011 van ruim 54%, hetgeen ook goed terug te zien is in de werkgelegenheidsontwikkeling van de afgelopen jaren. Vanaf het jaar 2013 groeit de werkgelegenheid licht.
- De trend in de werkgelegenheidsontwikkeling in de afgelopen vijf jaar in de Brabantse arbeidsmarktregio's is redelijk vergelijkbaar. Sinds 2015 zijn voor vrijwel alle arbeidsmarktregios een positieve werkgelegenheidsontwikkeling te zien, waarbij Zuidoost-Brabant de grootste groei in werkgelegenheidsontwikkeling heeft.

Specialisatie

de specialisatiegraad toont of de sector in een regio een meer of minder dan gemiddeld werkgelegenheidsaandeel heeft. Is het regionale aandeel lager dan het nationale aandeel dan is de score lager dan 100 (ondervertegenwoordiging) en bij een hoger aandeel in de regio is de specialisatiegraad hoger dan 100 (oververtegenwoordiging).

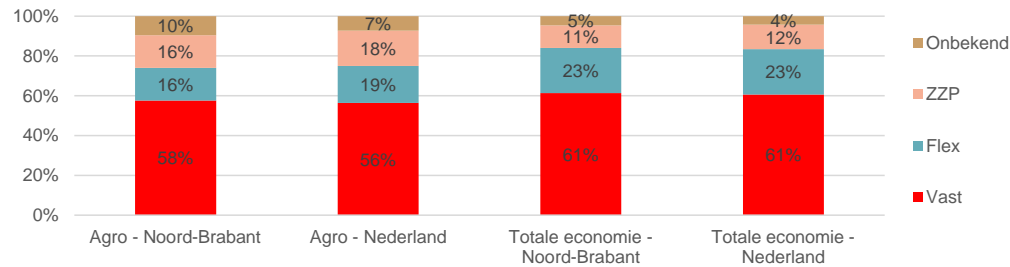
- De sector Agrofood komt gemiddeld voor in Noord-Brabant. In 2017 is het werkgelegenheidsaandeel van de sector Agrofood 2,7% (uitgedrukt in werkzame personen) in Noord-Brabant. Dit aandeel in Nederland is gelijk aan het werkgelegenheidsaandeel van Noord-Brabant. De specialisatiegraad is dan ook gemiddeld in Noord-Brabant.
- Vergelijken we de Brabantse regio's met elkaar dan valt op dat de specialisatiegraad relatief groot is in Helmond de Peel en Noordoost-Brabant, terwijl deze in Zuidoost-Brabant en Midden-Brabant lager dan het Brabantse gemiddelde en Noord-Brabant zelf ligt. West-Brabant ligt ongeveer op hetzelfde niveau als de provincie Noord-Brabant.

Verdeling werkzame personen naar leeftijd, sector agrofood en totale economie, Noord-Brabant en Nederland, 2017

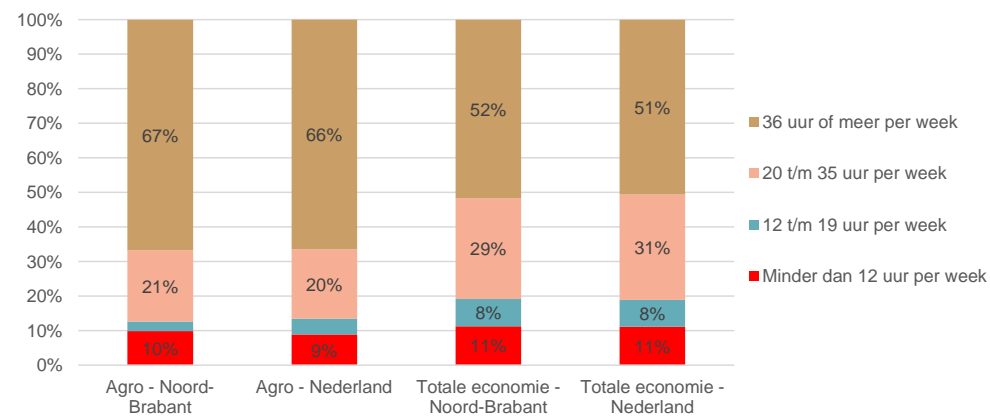
Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

Verdeling werkzame personen naar type contractvorm, sector agrofood en totale economie, Noord-Brabant en Nederland, 2017

Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

Verdeling werkzame personen naar omvang dienstverband in uren, sector agrofood en totale economie, Noord-Brabant en Nederland, 2017

Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

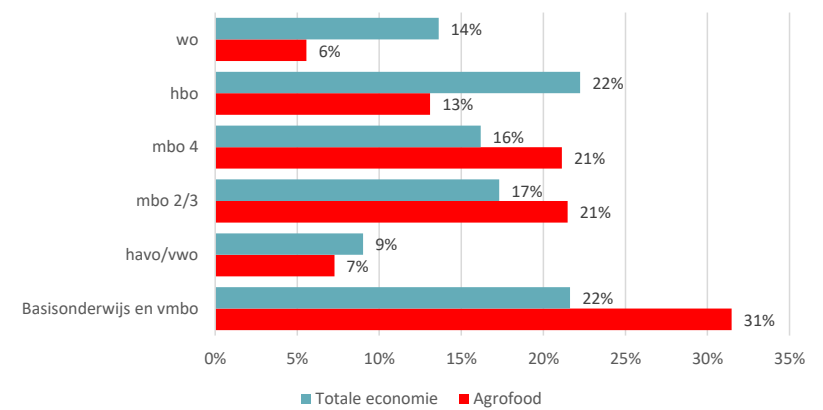
Werkgelegenheid - naar kenmerken

- Leeftijd:** de leeftijdssamenstelling in de sector Agrofood is relatief ouder dan die van Nederland. Vergelijken we Agrofood met de totale economie dan valt vooral op dat het aandeel ouderen hoger ligt dan in de totale economie.
- Type contractvorm:** het aantal werkzame personen met een vast contract in de sector Agrofood ligt lager dan in de totale economie. Er is in 2017 een duidelijke toename te zien van het aantal vaste contracten Agrofood. Ten opzichte van Nederland is het percentage flexwerkers voor Agrofood in Noord-Brabant laag.
- Type dienstverband:** in de sector Agrofood is het type dienstverband "36 uur of meer per week" relatief groter dan in andere sectoren.
- Wil meer uren werken:** in de sector Agrofood is het percentage werknemers dat aangeeft meer te willen werken en beschikbaar is kleiner dan in andere sectoren.

Werkzame personen - naar beroep en opleiding

- Het opleidingsniveau van de werkzame personen in de sector Agrofood is t.o.v. de totale economie relatief laag.

Verdeling werkzame personen naar opleidingsniveau, sector agrofood en totale economie, Noord-Brabant, 2017

Bron: CBS (EBB), bewerking Etil

Ontwikkeling aantal vestigingen, sector agrofood

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	16.732	16.162	16.009	15.897	16.000	16.052	16.185
Helmond-de Peel	2.360	2.290	2.256	2.224	2.252	2.276	2.267
Midden-Brabant	2.473	2.387	2.352	2.348	2.340	2.362	2.374
Noordoost-Brabant	4.917	4.721	4.675	4.654	4.701	4.694	4.713
West-Brabant	4.300	4.090	4.050	4.050	4.072	4.040	4.121
Zuidoost-Brabant	2.682	2.674	2.676	2.621	2.635	2.680	2.710

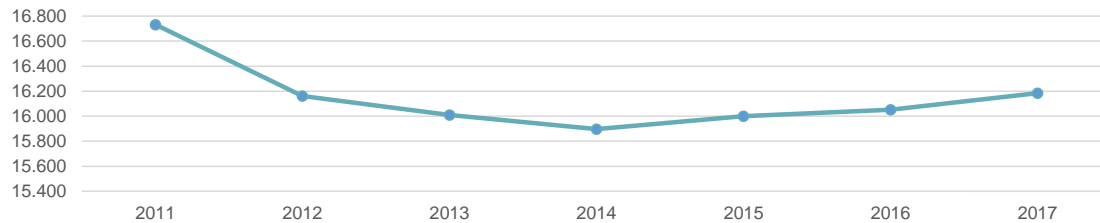
Bron: Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Jaarlijkse procentuele ontwikkeling van het aantal vestigingen, sector agrofood

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Noord-Brabant	-3,4%	-0,9%	-0,7%	0,6%	0,3%	0,8%
Helmond-de Peel	-3,0%	-1,5%	-1,4%	1,3%	1,1%	-0,4%
Midden-Brabant	-3,5%	-1,5%	-0,2%	-0,3%	0,9%	0,5%
Noordoost-Brabant	-4,0%	-1,0%	-0,4%	1,0%	-0,1%	0,4%
West-Brabant	-4,9%	-1,0%	0,0%	0,5%	-0,8%	2,0%
Zuidoost-Brabant	-0,3%	0,1%	-2,1%	0,5%	1,7%	1,1%

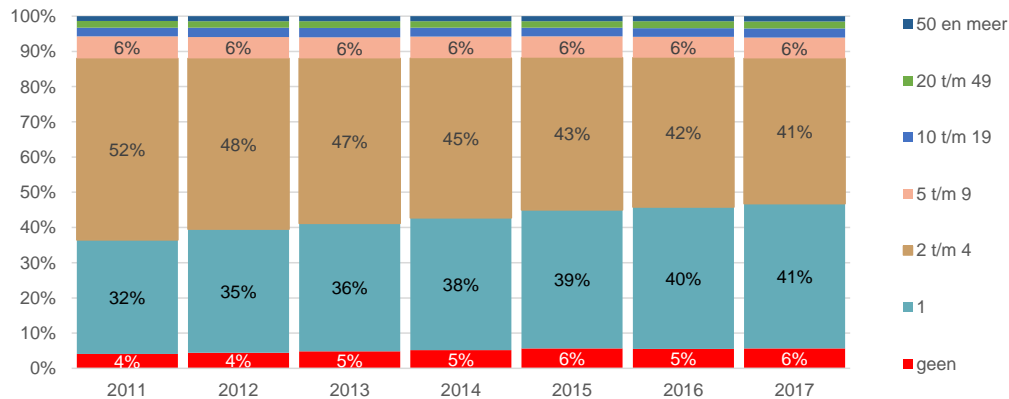
Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Ontwikkeling aantal vestigingen, sector agrofood, provincie Noord-Brabant

Bron: LISA, Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Ontwikkeling samenstelling vestigingen naar grootteklasse, provincie Noord-Brabant

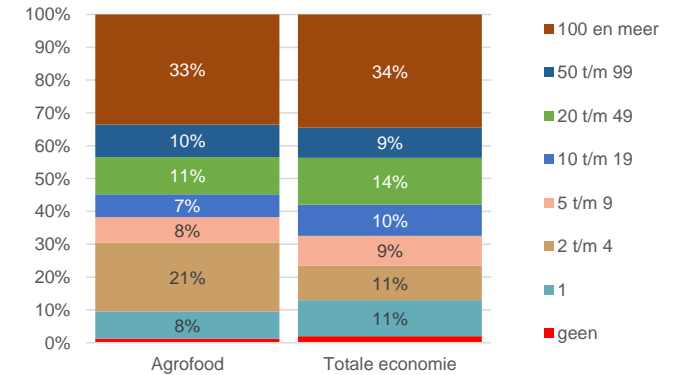

Bron: Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Vestigingen

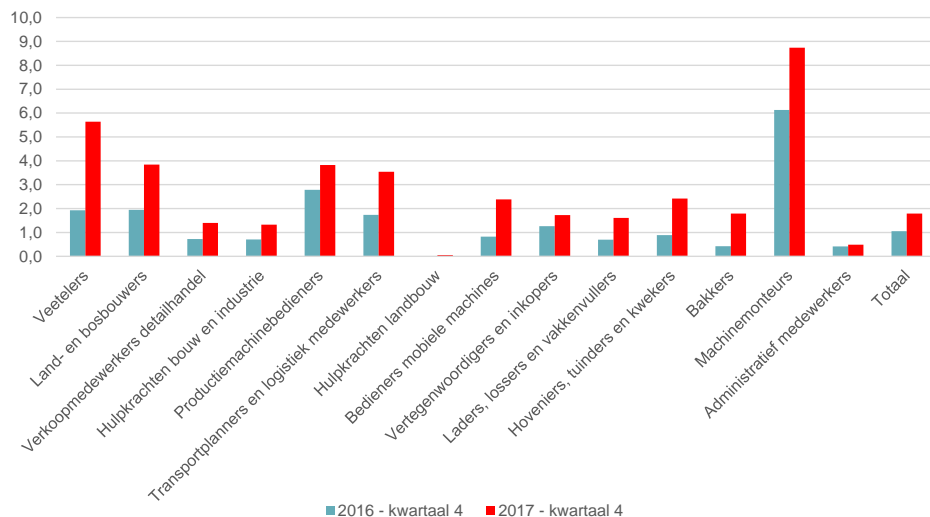
- Noord-Brabant kent in 2017 16.185 vestigingen die actief zijn in de sector Agrofood. Het aantal vestigingen is sinds 2011 aanzienlijk gestegen, hetgeen vooral komt door een toename van vestigingen met 1 werkzame persoon en 2 t/m 4 werkzame personen.
- De verdeling naar grootteklasse is binnen de Brabantse arbeidsmarktregio's redelijk vergelijkbaar. Midden-Brabant wijkt enigszins af, met een relatief grote omvang van de grootteklasse 100 t/m 199 werkzame personen.
- Vergeleken met de totale economie in Noord-Brabant valt op dat in de Agrofood relatief veel vestigingen actief zijn met een middelgrote personeelsomvang. Ruim 81% van de werkgelegenheid in de sector Agrofood is actief in vestigingen met 2 tot 499 personen, hetgeen 73% is in de totale Brabantse economie.

Samenstelling werkgelegenheid binnen vestigingen naar grootteklasse, sector agrofood en totale economie, Noord-Brabant, 2017

Bron: Vestigingenregister Noord-Brabant, bewerking Etil

Arbeidsmarktspanning naar relevante beroepsgroep, Noord-Brabant

Bron: UWV, bewerking Etil

Huidige aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

- Op de totale arbeidsmarkt in Noord-Brabant is er in het 4e kwartaal van 2017 sprake van een krappe arbeidsmarkt, terwijl in Nederland nog sprake is van een gemiddelde arbeidsmarktspanning.
- Kijken we specifiek naar de sector Agrofood, in de relevante beroepen voor deze sector, dan is de krapte in alle beroepen gelijk gebleven of toegenomen. Vergeleken met de krapte naar beroepen in Nederland is in Noord-Brabant de krapte voor ieder relevant beroep óf groter óf gelijk.

Toekomstige aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

- In de sector Agrofood worden vooral voor de technische beroepen, grote personeelstekorten verwacht. Voor de opleiding mbo 2/3 groen wordt een redelijk groot overschot verwacht.

Verwachte toekomstige knelpunten naar beroepsgroep (relevant voor de sector agrofood), 2017-2022, Nederland

Beroepsgroep	Werkzame personen Noord-Brabant, 2017 In sector agrofood		Knelpunten naar beroepsgroepen 2017-2022*				
	Aantal	Aandeel	ITKB** typering	Geen	Vrijwel geen	Enige	(Zeer) grote
				knelpunten	knelpunten	knelpunten	knelpunten
Pedagogische beroepen	90	0%	groot	7,5	23	0	69,5
Creatieve en taalkundige beroepen	560	1%	enige	0	12,1	12	75,8
Commerciële beroepen	12.470	13%	geen	20,6	64,7	14,7	0
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	12.720	14%	vrijwel geen	18,7	25,2	28,2	27,9
Managers	5.420	6%	groot	0	16,9	27,4	55,8
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	230	0%	enige	6,2	22,1	38,1	33,6
Technische beroepen	24.410	26%	groot	4,4	6	23,7	65,9
ICT beroepen	890	1%	groot	0	0	12,7	87,3
Agrarische beroepen	23.760	26%	geen	52,6	47,4	0	0
Zorg en welzijn beroepen	950	1%	enige	19,8	22,5	20,8	36,8
Dienstverlenende beroepen	2.730	3%	geen	76,8	18,5	0	4,6
Transport en logistiek beroepen	8.650	9%	vrijwel geen	40,1	45,1	0	14,8

*De beroepsklassen omvatten onderliggende beroepsgroepen.

De percentages geven aan voor hoeveel procent van de onderliggende beroepsgroepen, gewogen naar aantal werkenden, er geen knelpunten worden verwacht, vrijwel geen knelpunten, enige knelpunten en (zeer) grote knelpunten.

** Indicator Toekomstige Knelpunten in de Personeelsvoorziening naar Beroep

Bron: ROA, bewerking Etil

Verwachte tekorten en overschotten naar opleidingsrichting, 2017-2022, Noord-Brabant

Opleidingscategorie	Werkzame personen Noord-Brabant, 2017 In sector agrofood		Tekort/overschot 2017-2022 (totale economie, niet specifiek voor de agrofoodsector)	
	Aantal	Aandeel	Absoluut	als % van werkzame personen in 2017
mbo 2/3 economie	5.930	4%	-6.100	-9%
mbo 2/3 groen	3.360	1%	-1.200	-12%
mbo 2/3 techniek	7.490	21%	100	0%
mbo 2/3 zorg en welzijn	1.300	1%	-4.600	-9%
mbo 4 economie	5.780	4%	-4.600	-6%
mbo 4 groen	6.390	1%	400	3%
mbo 4 techniek	5.390	14%	3.900	6%
mbo 4 zorg en welzijn	1.130	1%	-3.200	-7%
hbo onderwijs	510	0%	4.900	14%
hbo taal en cultuur	360	0%	-1.000	-5%
hbo gedrag en maatschappij	570	0%	-1.700	-5%
hbo landbouw en natuur	2.830	0%	300	3%
hbo economie	4.880	3%	-10.300	-11%
hbo techniek	2.140	6%	10.600	18%
hbo gezondheidszorg	550	0%	1.600	5%
wo onderwijs	120	0%	200	2%
wo taal en cultuur	320	0%	-900	-5%
wo gedrag en maatschappij	250	0%	900	7%
wo landbouw en natuur	930	0%	-200	-2%
wo economie en recht	2.540	1%	-2.300	-4%
wo techniek	620	1%	4.700	22%
wo medisch	270	0%	600	3%

Overschot
Tekort

Bron: ROA, bewerking Etil